

NORGES HØYESTERETT

Den 7. september 2006 avsa Høyesterett dom i

HR-2006-01540-A, (sak nr. 2006/224), sivil sak, anke,

John Sverre Fauske

(advokat Dag Steinfeld)

mot

Staten v/Hordaland fylkesskattekontor

(advokat Per Sandvik)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Matningsdal**: Saken gjelder gyldigheten av vedtak truffet av overligningsnemnda i Bergen hvor John Sverre Fauske i medhold av skatteloven 1911 § 43 andre ledd ble gevinstbeskattet i forbindelse med salg av eiendommen Nye Sandviksvei 16 i Bergen. Spørsmålet er om han før salget hadde overført sin ideelle andel i eiendommen som gave til sine barn. I den sammenheng reises det også spørsmål om anvendelse av den ulovfestede gjennomskjæringsregelen.
- (2) John Sverre Fauske og broren Frode Fauske eide fram til 1999 med en halvpart hver eiendommen Nye Sandviksvei 16 i Bergen. De hadde overtatt den fra sine foreldre, dels i 1978 og dels i 1991. I 1999 var eiendommen i sin helhet utleid. Brødrene har tre barn hver.
- (3) Ved brev datert 26. mars 1999 henvendte eieren av naboeiendommen, Atle Schau, seg til John Sverre Fauske, som hadde det daglige ansvaret for eiendommens drift. Schau opplyste at man ved rehabiliteringen av Nye Sandviksvei 18 hadde funnet angrep av ekte hussopp i den veggen som vendte mot Fauskes eiendom. I nr. 18 hadde soppen blitt sprøytet, og det ble uttalt at den sannsynligvis hadde forgreninger til nr. 16. Fauske ble på denne bakgrunn bedt om å kontakte soppsaneringsfirma for å få avdekt eventuelle skader. Avslutningsvis ble det gjort oppmerksom på at eierne av nr. 16 kunne bli erstatningsansvarlige dersom de ikke fjernet eventuell sopp med den følge at det kom sopp tilbake i nr. 18.

- (4) Fauske, som da var 54 år gammel, har forklart at han kort tid etter dette bestemte seg for å kvitte seg med sameieandelen. Han gjør gjeldende at han allerede påsken samme år ved et muntlig gaveløfte gav sine tre voksne barn sin andel i eiendommen. Videre skal han ha oppfordret dem til å diskutere om de ville beholde andelen eller om de ville selge den.
- (5) Den 3. mai 1999 var brødrene og deres barn i fødselsdagsselskap hos sin mor/farmor. Under dette selskapet ble det avtalt at eiendommen skulle selges, og at John Sverre Fauske skulle ordne de praktiske sidene ved salget.
- (6) Noen dager før dette møtet hadde Fauske bestilt en verdi- og lånetakst for eiendommen. Taksten forelå 12. mai og konkluderte med at normal salgsverdi var 2 500 000 kroner. Den 14. mai henvendte Fauske seg til Bergen likningskontor og forela en saksbehandler noen spørsmål om hvordan man måtte gå fram ved salget for å unngå at han og broren, som skulle overdra en halvpart av sin andel til sine barn, ble gevinstbeskattet for den gevinsten som skulle tilfalle barna. Henvendelsen ble besvart ved brev datert 27. mai, hvor det blant annet heter:

”Det vil ikke være et krav fra vår side at eiendomsoverdragelsen til barna blir tinglyst, eller at dokumentavgift betales for denne overdragelsen. Det avgjørende for ligningsmyndighetene vil være om overdragelsen til barna er reell, og at det er barna som i sin tur selger videre eiendommen og sitter igjen med salgssummen.”

- (7) I slutten av mai henvendte Fauske seg til DnB NOR Eiendom v/Kurt Furnes for å få bistand til å legge eiendommen ut for salg på det åpne markedet. For Høyesterett har Furnes uttalt at han mener han var på befaring 27. mai.
- (8) Fauske, som i slutten av april og to ganger 14. mai, hadde diskutert overdragelsen med en saksbehandler på skattefutures kontor, har opplyst at saksbehandleren uttalte at man ved arveavgiftsbehandlingen ville kreve at det ble utstedt skjøte til barna. Slikt skjøte ble utstedt 2. juni, men da man ikke fikk skaffet vitterlighetsvitner før 4. juni, er datoen med håndskrift endret til 4. juni. I skjøtet, som ikke er tinglyst, heter det at ”[e]iendommen er et sameie og skal videreselges”.
- (9) Naboen, Atle Schau, hadde observert eiendomsmeglerens besøk i nr. 16. Da han var interessert i eiendommen, og fryktet at prisen kunne bli drevet opp dersom eiendommen ble lagt ut på det åpne markedet, tok han den 3. juni om kvelden telefonisk kontakt med Fauske. Like etter denne samtalen fremsatte han et skriftlig bud hvor det blant annet heter:

”Bekrefter med dette brev vårt bud på 2.475.000 – tomillionerfirehundreogsyttifemtusen kroner. Dette er prisen som selger har akseptert per telefon 03.06.99.

...

Selgeren er kjent med at innehaveren av Dive shop er en av kjøperne. Vi kommer til å danne et eget aksjeselskap for dette bygget. Styreformann blir Arild Budal. Vi kommer tilbake med detaljene om firmaet så snart det er registrert.”

- (10) I brev datert 9. juni ble budet akseptert. Her uttales det blant annet:

”Eiendommen er i det vesentlige skjøtet over på barn og det er barna og Frode Fauske som formelt står som selgere av eiendommen. DnB, eiendomsavdelingen v/Furnes vil forestå den praktiske side ved overføringen av eiendommen.”

- (11) Noe senere bestemte Schau seg for at han likevel ikke ville delta i kjøpet. Ved kjøpekontrakt datert 28. juni ble eiendommen solgt til Budal Bolig og Byfornyning AS for den avtalte kjøpesummen. Skjøtet, som ble tinglyst 15. juli, er undertegnet av John Sverre og Frode Fauske.
- (12) Arveavgiftsmelding datert 3. juni ble sendt skattefuten 16. juni. Det har vært et tema i saken om gaven ble oppgitt som en andel av salgssummen eller som en ideell andel av eiendommen. Dette kommer jeg tilbake til. Arveavgiftsoppgjøret er basert på hva det enkelte barnet mottok av salgssummen.
- (13) I selvangivelsen for 1999 gav John Sverre Fauske følgende opplysning:
- ”50 % andel av Nye Sandviksvei 16 ble overført som gave til barn, Alice, Stig og Johan Inge Fauske i juni –99. Barna solgte eiendommen i juli –99.”**
- (14) Ved den ordinære ligningen for 1999 ble Fauske varslet om at det ble vurdert å beskatte ham for gevinsten ved salget, men at dette først ville bli avgjort etter at den ordinære ligningen forelå. Etter en del påfølgende korrespondanse, hvor Fauske blant annet la fram noen dokumenter i tilknytning til overdragelsen, traff Bergen likningskontor den 13. februar 2001 i henhold til delegasjon endringsvedtak hvor han ble beskattet for gevinsten med 861 932 kroner. Dagen før var det truffet tilsvarende vedtak overfor Frode Fauske for den andelen han hadde overført til sine barn.
- (15) I vedtak datert 17. juni 2003 ble brødrenes klager til overligningsnemnda ikke tatt til følge. For John Sverre Fauske ble vedtaket begrunnet med at han i telefonsamtalen med Schau den 3. juni hadde akseptert budet, mens hans sameieandel først ble overskjøtet til barna 4. juni, med andre ord etter at salget hadde skjedd. Overligningsnemnda kom imidlertid også til at han kunne beskattes for gevinsten med grunnlag i den ulovfestede gjennomskjæringsregelen.
- (16) Brødrene anla sak for Bergen tingrett mot staten v/Hordaland fylkesskattekontor med påstand om at overligningsnemndas vedtak skulle oppheves. Tingretten avsa den 2. november 2004 dom med denne domsslutning:
- ”1. Staten v/Hordaland Fylkesskattekontor frifinnes.**
- 2. Staten v/Hordaland Fylkesskattekontor tilkjennes saksomkostninger med kr. 63.500,- med tillegg av lovens rente fra forfall frem til betaling finner sted.”**
- (17) John Sverre Fauske anket tingrettens dom til Gulating lagmannsrett som den 19. desember 2005 avsa dom med denne domsslutning:
- ”1. Bergen tingretts dom punkt 1 stadfestes.**
- 2. Saksomkostninger tilkjennes ikke verken for tingrett eller lagmannsrett.”**
- (18) Dommen er avsagt under dissens.

- (19) John Sverre Fauske har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens bevisvurdering og rettsanvendelse. Saken står i det alt vesentlige i samme stilling for Høyesterett som for lagmannsretten.
- (20) Den ankende part, *John Sverre Fauske*, har i korte trekk anført:
- (21) Da han fikk opplysningen om hussopp, bestemte han seg etter kort tid for å overføre sameieandelen til barna. I forbindelse med at hele familien i påsken var samlet på hytten, gav han dem et rettslig bindende løfte om at de som gave skulle få hans andel. Overskjøtingen i begynnelsen av juni utgjorde bare en fullbyrding av det bindende løftet som allerede var gitt.
- (22) Overligningsnemnda la feil faktum til grunn når den kom til at han aksepterte budet i telefonsamtalen med Schau den 3. juni. Aksept ble først gitt ved brevet 9. juni. På dette tidspunktet var eiendommen overskjøtet til barna, og det var derfor under enhver omstendighet de som eide sameieandelen da budet ble akseptert. Skatteloven 1911 § 43 andre ledd gir da ikke hjemmel for å beskatte ham for gevinsten. Det relevante salgstidspunktet er imidlertid først 28. juni da kontrakten med den endelige kjøperen ble inngått.
- (23) Det bestrides at den ulovfestede gjennomskjæringsregelen kan anvendes og gi grunnlag for at han beskattes for gevinsten. Overdragelsen var ikke bare begrunnet i skattemessige hensyn. For Fauske var det viktig at barna eide sameieandelen på det tidspunktet de tok stilling til om den skulle selges. Det var videre viktig for ham at han – etter at det var avdekket hussopp – ikke ønsket å være selger av eiendommen, idet et eventuelt misligholdsansvar i så fall ville bli rettet mot ham. Etter overdragelsen var det barna som måtte avgjøre hvilken salgssum som skulle aksepteres. Overdragelsen hadde dermed en betydelig egenverdi. Ved totalvurderingen er det et viktig moment at Fauske før overdragelsen rådførte seg med skatte- og avgiftsmyndighetene, og at han fulgte de råd som ble gitt. Skatteplanlegging er tillatt og gir ikke i seg selv grunnlag for gjennomskjæring.
- (24) John Sverre Fauske har nedlagt denne påstand:
- ”1. Vedtak om endring av John Sverre Fauskes likning for 1999 oppheves.
 2. Ved den nye likningen legges det til grunn at den ankende part ikke skal tilordnes gevinst på NOK 861.932,-.
 3. Ankemotparten tilpliktet å erstatte den ankende parts saksomkostninger for så vel tingrett, lagmannsrett og Norges Høyesterett, med tillegg av lovens renter fra forfall og frem til betaling skjer.”
- (25) Ankemotparten, *staten v/Hordaland fylkesskattekontor*, har i korte trekk anført:
- (26) Det bestrides at Fauske påsken 1999 gav et bindende løfte til sine barn om å overta hans sameieandel. I tillegg til at dette av flere grunner har formodningen mot seg, er Høyesterett av prosessuelle grunner avskåret fra å bygge på dette faktumet. Anførselen ble først fremsatt for lagmannsretten, mens det i klagen til overligningsnemnda ble anført at gaven ble gitt 3. mai. Gaven kan ikke anses gitt før skjøtet 4. juni.

- (27) Det innrømmes at det kan være noe usikkert om Fauske aksepterte Schaus bud i telefonsamtalen 3. juni. Dette er imidlertid ikke avgjørende, idet transaksjonen uansett representerer en uakseptabel omgåelse av skatteloven § 43 andre ledd. Den er utslag av en samlet plan omtrent uten annet formål enn å spare skatt, og den hadde ingen egenverdi av betydning. Overføringen til barna var kort sagt en unødvendig omvei. Om Fauske beskattes for gevinsten med grunnlag i en tolking av skatteloven § 43 andre ledd eller med hjemmel i den ulovfestede regelen om gjennomskjæring, er etter statens syn en smakssak.
- (28) Staten v/Hordaland fylkesskattekontor har nedlagt denne påstand:
- ”1. **Lagmannsrettens dom pkt 1 stadfestes.**
 2. **Staten v/Hordaland fylkesskattekontor tilkjennes saksomkostninger for tingrett, lagmannsrett og Høyesterett med tillegg av lovens rente fra forfall og til betaling skjer.”**
- (29) *Jeg er kommet til at anken ikke fører fram.*
- (30) Overligningsnemnda la til grunn at gaven ble gitt 4. juni. Det første spørsmålet er dermed om overligningsnemnda la uriktig faktum til grunn. Spørsmålet er dels når gaven ble gitt og dels hva den bestod i – nærmere bestemt om Fauske gav barna sin ideelle andel i eiendommen eller salgssummen ved det kommende salget.
- (31) For Høyesterett har Fauske med støtte i forklaringer fra hans barn anført at sameieandelen ble gitt som gave påsken 1999 under familiens felles opphold på Fauskes hytte. Jeg legger til grunn at familien denne påsken diskuterte hva som skulle gjøres med eiendommen etter opplysningen om hussopp. Videre legger jeg til grunn at Fauske uttalte at han ikke lenger ønsket å eie noen andel i eiendommen, og at han ba barna diskutere om de ville selge eiendommen eller stå for de nødvendige utbedringene av den. Ved salg ville man stå overfor spørsmålet om hva som skattemessig sett var gunstigst – at andelen ble overført barna for videresalg, eller at Fauske selv skulle stå som selger og deretter gi barna salgssummen. I tillegg hadde man et kompliserende element ved at Frode Fauskes medvirkning var nødvendig for at hele eiendommen kunne selges.
- (32) På denne bakgrunn har det formodningen mot seg at Fauske allerede da gav barna sin ideelle andel i eiendommen. At han henvendte seg til skattefuten i slutten av april for å få utlevert arveavgiftsskjema, tilsier ikke at gaven allerede var gitt, og avgiftsmelding måtte inngis uavhengig av hvilket alternativ som ble valgt. Ved bevisvurderingen er det også av sentral betydning at det overfor ligningsmyndighetene ikke ble anført at gaven ble gitt påsken 1999. Dette ble først anført i forbindelse med ankebehandlingen for lagmannsretten. Jeg behøver imidlertid ikke ta uttrykkelig standpunkt til dette bevisspørsmålet, idet den aktuelle anførselen ikke ble fremsatt for ligningsmyndighetene. Det er derfor tale om en ny faktisk anførsel som ikke kan gjøres gjeldende ved den rettslige prøvingen av ligningen.
- (33) Det tidligste tidspunktet som etter dette kan legges til grunn er 3. mai 1999 – et tidspunkt som ble oppgitt i klagen til overligningsnemnda. Etter min mening har det formodningen mot seg at Fauske denne dagen gav en gave i form av at hans barn mottok hans ideelle andel i eiendommen. Det var først denne dagen salg av eiendommen ble avklart med den andre sameieren, Frode Fauske. Det har dermed formodningen for seg at man først på et

senere tidspunkt avgjorde hvordan verdiene skulle overføres til barna, i og med at det alternativet som ble valgt, kunne ha skattemessig betydning.

- (34) I selvangivelsen for 1999 oppgav Fauske at gaven ble gitt i juni. Isolert sett kan dette synes å tale for at den først ble gitt da skjøtet ble utstedt. Men etter min mening kan dette ikke legges til grunn. Når opplysningene i selvangivelsen ses i sammenheng, er det mye som tyder på at Fauske bygget på at det er fullbyrdelsestidspunktet som skulle oppgis. Jeg viser til at han opplyste at eiendommen ble solgt videre i juli, mens kjøpekontrakten ble undertegnet 28. juni.
- (35) Etter min mening kan mye tale for at et bindende løfte om å overdra den ideelle andelen var gitt før 14. mai. Dette underbygges for det første av likningskontorets brev som viser at han på møtet denne dagen stilte enkelte tekniske spørsmål ved overdragelsen. Det er videre opplyst at han denne dagen henvendte seg to ganger til saksbehandleren ved skattefutens kontor, og at han fikk opplyst at skattefuten ville kreve skjøte som dokumentasjon for gaven.
- (36) For mitt standpunkt i saken er det imidlertid ikke avgjørende om gaven ble gitt 3. mai eller i dagene fram mot 14. mai. Det kan også være at bindende løfte først ble gitt etter 14. mai. Men på den annen side må det etter min mening legges til grunn at løftet i alle fall var gitt da han mot slutten av mai henvendte seg til eiendomsmeglere.
- (37) Jeg er kommet til at det var Fauskes ideelle andel av eiendommen som ble gitt til barna. Dette var nødvendig for at han eventuelt skulle unngå gevinstbeskatning. Henvendelsene 14. mai til likningskontoret og skattefuten og det forhold at det ble utstedt et skjøte trekker i samme retning. Utformingen av arveavgiftsmeldingen kan forstås på begge måter, og kan ikke tillegges avgjørende vekt. Det samme gjelder det forhold at avgiftsberegningen ble basert på barnas andel av salgssummen.
- (38) Min konklusjon er etter dette at Fauske en gang i mai 1999 gav sine barn et bindende løfte om overdragelse av hans ideelle andel av eiendommen.
- (39) Overligningsnemnda kom som nevnt til at Fauske må beskattes for gevinsten fordi budet ble akseptert 3. juni, mens gaven ble gitt ved skjøtet 4. juni. Mitt standpunkt til tidspunktet for gaven innebærer at han ikke kan beskattes for gevinsten med denne begrunnelsen.
- (40) Jeg tilføyer – uten at det har betydning for mitt standpunkt i saken – at overligningsnemnda tok feil da den kom til at Fauske under telefonsamtalen 3. juni aksepterte Schaus bud. Det vises til at han var fullmektig for sine barn, sin bror og brorens barn slik at han måtte forelegge budet for dem. Jeg legger etter dette til grunn at aksept først skjedde ved brevet av 9. juni.
- (41) Utgangspunktet blir dermed at gevinsten må tilordnes barna, og at Fauske da ikke kan beskattes for gevinsten med hjemmel i skatteloven 1911 § 43 andre ledd. Det foreligger imidlertid en omfattende høyesterettspraksis for at avhenderen i omgåelsestilfeller etter omstendighetene likevel kan beskattes for gevinsten. Avhengig av de konkrete omstendighetene begrunnes denne løsningen dels i at den følger direkte av loven, og dels i den ulovfestede gjennomskjæringsregelen. Selv om dette prinsipielt sett er to forskjellige rettslige vurderingstemaer, vil det forekomme grensetilfeller hvor det

nærmest er en smakssak hvilken rettslig innfallsvinkel som anvendes. På bakgrunn av de faktiske forhold i denne saken finner jeg, i likhet med lagmannsretten, det mest naturlig å vurdere spørsmålet om gevinsten skal skattlegges hos Fauske etter den ulovfestede gjennomskjæringsregelen.

- (42) Jeg understreker innledningsvis at gjennomskjæring ikke utelukkende kan begrunnes i at en transaksjon er skattemessig motivert. Men dersom de skattemessige virkningene fremtrer som hovedsaken ved transaksjonen, kan det være grunnlag for gjennomskjæring.
- (43) Dette vilkåret er etter min mening klart oppfylt i vår sak. Jeg viser til at dersom sameieandelen ble overført til barna, og overføringen ble akseptert av ligningsmyndighetene, ville det utelukkende bli gevinstbeskatning for den del av salgssummen som oversteg taksten, 2 500 000 kroner som ble oppgitt i arveavgiftsmeldingen, jf. skatteloven 1911 § 42 andre ledd. Dette var etter min mening den helt dominerende begrunnelsen for at Fauske valgte å overføre sameieandelen til barna før salget.
- (44) Det er som nevnt noe usikkert når gaven kan anses for å være gitt. Tidligste aktuelle tidspunkt er 3. mai. Dette innebærer at salg av eiendommen ble bestemt før eller samtidig med gavetidspunktet. Det som skjedde etter 3. mai, var – slik jeg ser det – ledd i et opplegg om å overføre andelen til barna for at de skulle stå som selgere, og familien dermed skulle unngå gevinstbeskatning. For adgangen til gjennomskjæring er det i dette tilfellet uten betydning om overligningsnemnda har bygget på uriktig tidspunkt for gaven eller videresalget – eventuelt begge deler.
- (45) Kort tid etter at Fauske hadde besøkt likningskontoret og skattefuten tok han kontakt med eiendomsmegleren. Hadde eiendommen blitt solgt etter offentlig utlysning, ville nok salget ha skjedd noe senere enn det som ble tilfellet. Jeg kan imidlertid ikke se at dette kan ha betydning i denne sammenheng. Det er her tale om en på forhånd planlagt og gjennomført sammenhengende transaksjonskjede hvor det var forutsatt at barna bare i kort tid skulle stå som eiere. Det nøyaktige salgstidspunktet er da ikke avgjørende. Dette betyr at det heller ikke har betydning at Schau, som fremsatte tilbudet om kjøp, senere trakk seg fra kjøpet slik at det ble Budals selskap eiendommen ble overdratt til.
- (46) Ut over skattemotivet kan jeg ikke se noe annet motiv for overføringen enn at en kjøper ikke kan gjøre misligholdsansvar gjeldende overfor den som har gitt eiendommen til selgeren. Jeg viser til at lov om avhending av fast eignedom § 1-1 femte ledd ikke gir § 4-16 anvendelse på giveren. Fauske har som nevnt anført at hensynet til et eventuelt misligholdsansvar gjorde det viktig for ham ikke å være selger av eiendommen. Denne risikoen fremstår for meg som høyst teoretisk, idet Fauske ved et eventuelt salg uansett måtte opplyse om hussoppen. I tillegg hadde det vært naturlig også for ham å ta inn klausulen i kjøpekontrakten med Budal Bolig og Byfornyng AS om at eiendommen ble solgt ”i den stand den var ved Kjøpers besiktigelse, jfr. avhendingsloven § 3-9”. At det skulle være viktig for ham å overføre dette ansvaret til sine barn, synes heller ikke særlig trolig.
- (47) Gjennomskjæring avhenger etter dette av en totalvurdering hvor de sentrale spørsmål er hvilken egenverdi overdragelsen hadde ut over skattebesparelsen, og om det skattemessige resultatet ved å følge formen fremtrer som stridende mot skattereglenes formål.

- (48) Jeg kan vanskelig se at overdragelsen hadde nevneverdig egenverdi. Hadde Fauske selv stått som selger, ville han ha opptrådt på egne vegne. Forskjellen etter gaven var at hans barn måtte godkjenne kjøpesummen, men jeg kan ikke se at det i så måte ville ha vært noen reell forskjell om han selv hadde solgt andelen. Det var videre Fauske som foresto alt det praktiske ved salget og som undertegnet kjøpekontrakten og skjøtet. Etter overdragelsen var det riktignok barna som hadde risikoen for hvilken salgssum som ble oppnådd, men det ville de i realiteten også hatt uten overdragelsen, idet de da skulle dele salgssummen etter fradrag for omkostningene ved salget og kanskje også den skatten som faren måtte betale for gevinsten. Omkostningene ved salget mv. ble for øvrig også belastet barna ved det alternativet som ble valgt. Barna mottok ikke leieinntekter for eiendommen og dekket heller ikke noen omkostninger i deres eiertid. Den eneste tilsynelatende reelle konsekvensen av overdragelsen var etter dette at barna overtok misligholdsansvaret overfor kjøperen. Men som jeg allerede har begrunnet, var dette ansvaret nokså teoretisk.
- (49) Neste spørsmål blir dermed om overdragelsen til barna før salget må anses som stridende mot skattereglenes formål. Da gaven utløste arveavgiftsplikt for barna, rett nok i første omgang med et svært beskjedent beløp som følge av fribeløpene, kunne det umiddelbart synes som om dette vilkåret ikke er oppfylt. Men den avgiftsmessige behandlingen ville ha blitt nøyaktig den samme uten overdragelsen, idet barna i tilfelle ville bli avgiftspliktig for den delen av salgssummen som ble tildelt dem.
- (50) Det har etter mitt syn ikke betydning at Fauske før overskjøtingen til barna søkte råd på likningskontoret. Likningskontorets brev viser for øvrig at det primært var tekniske forhold ved overdragelsen som ble diskutert. Når brevet dessuten var vedlagt Høyesteretts avgjørelse i Rt. 1978 side 60, hvor faren ble beskattet for en salgsgevinst selv om eiendommen var overdratt til barna da eiendommen ble overskjøtet til kjøperen, kunne Fauske vanskelig oppfatte svaret slik at likningskontoret uten en nærmere vurdering og analyse av saksforholdet aksepterte at overdragelsen ville ha de skattemessige virkningene han tok sikte på å oppnå.
- (51) Min konklusjon er på denne bakgrunn at vi står overfor en planlagt sammenhengende transaksjon i flere ledd som skulle gjennomføres i løpet av et kort tidsrom, og som var utelukkende skattemessig motivert og praktisk talt uten egenverdi. Overdragelsen representerte en unødvendig omvei mellom Fauske og kjøperen, og den ville – om den aksepteres skatterettslig – hatt som konsekvens at gevinsten ikke kom til beskatning. Jeg er etter dette kommet til at den ulovfestede gjennomskjæringsregelen kan anvendes slik at Fauske beskattes for salgsgevinsten.
- (52) Anken har ikke ført fram. Det bør likevel ikke tilkjennes saksomkostninger for noen instans, jf. tvistemålsloven § 180 første ledd. Saken gjelder et praktisk skatterettslig spørsmål ved generasjonsskifte mellom foreldre og barn som det må ha vært av atskillig interesse å få en avgjørelse fra Høyesterett om.

(53) Jeg stemmer for denne

D O M:

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningens punkt 1, stadfestes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.

- (54) Dommar **Utgård**: Eg er einig med førstvoterande, dommar Matningsdal, i resultatet, men eg vurderer dei faktiske omstenda annleis.
- (55) Likningsstyresmaktene har lagt til grunn at gåva frå John Sverre Fauske til borna vart gitt den 4. juni 1999. Dette er bygd på ei vurdering av det overlikningsnemnda omtalar som ”objektive opplysninger”. Eg kan ikkje sjå at det er grunnlag for å setje avgjerda til sides på dette punktet. John Sverre Fauske har i sjølvmeldinga opplyst at eigedommen ”ble overført som gave til barn ... i juni –99”. I arveavgiftsmeldinga, datert 3. juni 1999 og innsend 16. juni 1999, er det sagt at midlane vart ytte 4. juni 1999. Same datoen vart nytta i det utinglyste skøytet, der den maskinskrivne datoen 2. juni 1999 var overstrøken. Dette står etter mitt syn også i rimeleg tidssamanheng med at takst over eigedommen er datert 12. mai 1999, og at Bergen likningskontor og folkeregister uttala seg om skatteplikt i brev av 27. mai 1999. Fauske har også opplyst at han i mai rådførte seg med ein saksbehandlar hos skattefuten.
- (56) For min del meiner eg at det ikkje er grunnlag for å setje til sides den faktiske vurderinga hos likningskontoret om når gåva vart gitt. Skattytar må i stor grad bli bunden av dei opplysningane han har gitt, i alle fall så lenge det ikkje kjem fram nye ”objektive” opplysningar eller det elles kjem fram omstende som med vekt talar for at sakstilhøvet var annleis enn først opplyst. Eg minner også om prinsippet om at hendingsnære bevis har større tyngd enn det som blir gjort gjeldande seinare.
- (57) Når det gjeld salet, er eg einig med førstvoterande. Likningskontoret kunne ikkje, når det var lagt fram eit tilbodsbrief datert 3. juni og eit akseptbrief datert 9. juni, bygge på ei einseitig opplysning i tilbodsbriefet om at tilbodet var akseptert. Ikkje minst måtte det gjelde når det som her – utan omsyn til kva som elles vart lagt til grunn – måtte leggjast til grunn at det var fleire personar med interesser på seljarsida. I brevet av 3. juni var det opplyst at kjøpar skulle vere eit nystifta aksjeselskap. Under likningssaka har det vore lagt lite vekt på at berre ein av dei to som først var interesserte, kom til å stå som eigar. Eg går derfor ikkje nærare inn på dette.
- (58) I utgangspunktet er det etter mitt syn mykje som talar for at overlikningsnemnda hadde grunnlag for å seie at det var John Sverre Fauske som var den reelle seljaren av eigedommen. Ei endring av tidspunktet for sal treng ikkje endre på dette, i ein situasjon der det låg føre eit kjøpstilbod på overføringstidspunktet. Det må også kunne trekkjast inn at eigedommen få dagar etterpå reint faktisk vart seld på grunnlag av tilbodet. Som før opplyst – og som det går fram også av arveavgiftsmeldinga – var det føresetnaden at eigedommen skulle seljast.

- (59) Det er likevel ikkje nødvendig å ta noko bestemt standpunkt til dette. Som førstvoterande legg eg til grunn at det her var tale om ei på førehand planlagd og gjennomført transaksjonskjede, der føresetnaden var at barna berre i kort tid skulle stå som eigarar. For min del vil eg her likevel leggje til at det ville kunne stille seg annleis dersom eigedommen i den aktuelle situasjonen hadde vore overført til takst, med ein intensjon om sal, men der det var opp til borna om, når og på kva vilkår salet vart gjennomført.
- (60) Dommer **Flock:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med annenvoterende, dommer Utgård.
- (61) Dommer **Stabel:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Matningsdal.
- (62) Dommer **Tjomsland:** Likeså.
- (63) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningens punkt 1, stadfestes.
2. Saksomkostninger tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: